

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izmislj nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrske dežele za vsako leto 20 K, za pol leta 10 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 50 h. Za pošiljanje na dom računa se za vsako leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne osira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne peti-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovito pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34

„Narodna Tiskarna“ telefon št. 35.

Volilni shod v Radečah pri Zidanem mostu.

»Danes smo pa ta kratkega potegnili!« — tako je včeraj sredi trga bolešno zdihnil vodja radeških klerikalcev, oče Rižnar. In prav je imel mož! Klerikalci so imeli Radeče za svojo nepremagljivo trdnjavo, včeraj pa je ta trdnjava na stečaj odprla svoja vrata narodno-napredni stranki in sredi trga radeškega vršila se je veličastna manifestacija naše stranke, kakršnih slovenski svet še ni mnogo videl, odkar so prenehali vseslovenski tabori. Hvala za to vsem vrlim somišljenikom, hvala pa pred vsem vzornemu županu radeškemu g. Brunšmidu, ki je z včerajšnjim dnevom dokazal, kaj zamore neupogljiva volja in vzorna pridnost. Takih mož bi želeli na čelo vsem slovenskim trgov. Slava mu!

In sedaj k shodu. Po programu bi se bil imel vršiti isti v prostorni občinski pisarnici. A že pol ure pred določenim časom zbrala se je pred občinsko hišo taka množica naprednih volilcev, da na zborovanje v zaprtem prostoru niti misliti ni bilo. Prišli so v nepričakovnem številu volilci iz cele občine boštanjске, iz šentjanške in tudi iz sv. kriške, vsem na čelu tamošnji odlični rodoljubi. Iz Ljubljane sta prišla v imenu izvrševalnega odbora narodne stranke gg. dr. Iv. Tavčar in dr. Triller, ter je navzoče občinstvo oba simpatično pozdravljalo, dr. Tavčarju pa vrhu tega pred in po shodu prirejalo burne ovacije. Vzpričo tej nepregledni množici zborovalcev izdal je župan parolo »Na trg«, kjer je bilo pred verando »Narodne gostilne« kmašu zbranih nad 600 volilcev. Impozanten pogled bil je to. Otvoril je zborovanje domači župan g. Brunšmid, potem ko so ga bili zborovalci v vzklikom izbrali predsednikom shoda. Pozdravil je zbrane volilce, a s krepkimi besedami ožigosal tudi postopanje klerikalnih njegovih nasprotnikov, ki so prirediteljem shoda skušali delati vsakovrstne zapreke ter so bili celo protestovali zoper zborovanje v občinski pisarnici, češ — da bi lahko prišli v nered akti! Ta je pa kunšta — kali?

Potem je dal besedo predsednik kandidatu g. Zupančiču, katerega so volilci takoj ob nastopu burno pozdravljali ter z največjo pozornostjo sledili preprostim, a prepričevalnim besedam, v katerih je razvijal ta pravi kmečki kandidat svoj program. Nepregledna množica je g. kandidatu navdušeno pritrdjevala.

Na to izpregovoril je v imenu vodstva narodnonapredne stranke g. dr. K. Triller tako le:

Spoštovani možje volilci! Marsikdo izmed vas je v zadnjih časih pač strmé gledal srditi boj, kateri bije kranjska duhovčina — in to z redkimi častnimi izjemami — gori od presvitlega škofa pa doli do najmlajšega kaplana zoper takomenovane slovenske liberalce. S prižnice in pa iz farovške kuhinje zveni vam na ušesa glas, kako strašna nevarnost preti naši sveti veri od teh preklicanih liberalcev, katere je moral spraviti v svet sam Antikrist. Časopisi in knjige, v katerih se ti nesrečni liberalci branijo zoper taka očitjanja, pa so vam prepovedani pod smrtnim grehom, in zategadelj je naš pošten kmet, posebno, ako se ne utegne pečati veliko z branjem časopisov, mar-

sikje popolnoma zbežan; zlasti ker pozna kot poštenega kristjana marsikakega razvpitega liberalca ter vsled tega pri najboljši volji ne more verjeti vsega, kar trdi o teh ljudeh spoštovani gospod kaplan; to pa tem manj, če je življenje gospoda kaplana samega — kar se žalibog prav v današnjih časih le prerado pripeti tako, da ni nič bolj podoben svetniku, kot je podoben črni krokar belemu golobu!

Star pregovor pravi, da je treba slišati oba zvona, ako naj se resnica prav spozna in zategadelj je naša narodnonapredna stranka, v kateri so združeni tisti strašni liberalci, sklenila, da se hoče tudi ona pred slovenskim ljudstvom samim braniti neznosnega obrekovanja brezverstva in izsesavanja kmečkega stanu. Ker ji zato niso na razpolago prižnice — raz katere bi se imela po njenih mislih glasilati le božja beseda — mora prirejati volilne shode, kakeršnega je tudi danes sklicala v vaši sredi, spoštovani možje volilci Mene pa je vodstvo stranke, ker sem itak »jezični dohtar«, naprosilo, da naj na tem shodu prevzamem njeno obrambo. In rade volje sem prevzel to častno nalogo, zakaj iz dna srca — in mislim, da imam pošteno slovensko in krščansko srce — prihajajo mi besede, za katere vas prosim sedaj vašega blagohotnega posluha in potrpljenja.

Pred vsem hočem tedaj v kratkih besedah spominjati se, kako je nastal v naši domovini ta nesrečni boj med liberalci in klerikalci. — Kar vas je tu starejših mož, se gotovo še z veseljem spominjate tistih lepih časov, ko sta v bratski slogi živela in delovala za blagor naroda duhovski in posvetni stan. Zares lepi časi so bili to! Takratni naši duhovniki opravljali so vestno svojo lepo in sveto službo, izven službe in v posvetnih stvareh pa niso hoteli biti nič več, kakor vsak posvetnjak. Vedeli so dobro, da jim je Bog dal oblast nad ljudstvo le glede duše, in zato so vestno ločili svojo duhovsko oblast od svojega posvetnega delovanja. In prav zaradi tega so v lepi slogi in ljubezni živeli z ljudstvom, dobro vedoč, da smo grešniki, črni grešniki vsi. Lepi časi so bili to. A Bogu bodi potoženo, da je moralo priti drugače! Naenkrat — in veliko let ni od tega — razneslo se je med nas nov nauk, da moramo biti duhovščini slepo in brezpogojno pokorni tudi v vseh posvetnih zadevah, in zlasti tudi v politiki. To se pravi v vsaki zadevi, in naj ima z dušo in vero še tako malo opraviti, moramo slepo ubogati povelje svojega dušnega pastirja, in naj je isti tudi najmlajši kaplanček, ki svet in njega potrebe pozna prav toliko, kakor ravnokar izvaljeno piščec; kaplanček, ki dalje še ni videl, kakor se vidi iz omreženih oken ljubljanskega lemenata. Tako se je ukazalo iz ljubljanske škofije in nič drugače!

Naravno je, da se je takemu povelju, katerega naš Izveličar nikdar ni učil in katerega ne najdete pisanega v nobenem sv. pismu, upiralo vse, kar je imelo zdrav in trezen razum. Za Božjo voljo, saj po tem nauku bi smel marsikdo tudi svojo mlado ženo ljubiti le, dokler bi bilo to vseč kakemu kaplanu, in mi vsi bi smeli tudi svoj mili slovenski jezik, katerega se je itak že brez potrebe vrglo iz cerkve pri daritvi sv. maše, ljubiti in braniti tudi le toliko časa, dokler bi bilo to povšeč presvitlemu škofu, za katerega nam po-

šljejo danes ali jutri lahko tudi trdega Laha ali pa hudega Nemca. Zares lepa bi bila ta!

In ker se temu pogubnemu nauku in povelju ni hotela pokoriti ogromna večina ljudstva, zato in samo zato pričel se je na Kranjskem srditi boj med klerikalci, to je onimi, ki branijo tak krivi nauk in med liberalci, to je onimi kise ga branijo ter ga pobijajo.

Duhovščina, zlasti mlajša, se je namreč v pregrešni človeški lakomnosti krčevito prijel upanja na popolno gospodarstvo nad ljudstvom, katero jej je obetal ta novi in krivi nauk, in zagrizla se je v to upanje tako, da je pozabila ves svoj sveti poklic ter jela za zgolj posvetne stvari zlorabljati svojo duhovniško oblast. Modre starejše duhovnike, ki so se upirali temu neduhovniškemu in nekrščanskemu početju, pa so hitro potisnili v kot, tako da jih danes že nikjer več videti ni.

In ker stvar vzlic temu le ni šla tako naprej, kakor so v svoji nestrpnosti lakomnosti želeli klerikalci, tedaj pričeli so begati ljudstvo, da je vera v nevarnosti, začeli so pod to pretvezo preganjati napredne časopise, ki so ljudstvo svarili pred temi krivimi preroki, ter jih prepovedovali pod smrtnim grehom. Pa že s tem so pokazali, da nimajo čiste vesti, zakaj kdor se bori za pošteno in pravično stvar, tisti se ne sme bati nasprotnikovega glasu! Brezverec jim je bil in je vsak liberalce, naj hodi redno v cerkev ali ne. Če ne hodi, ga že zaradi tega razobešajo v javnost mesto, da bi ga poučevali; pa če je v resnici pobožen ter vestno opravlja vse verske dolžnosti, pa pravijo, da se hlina! Tako so že marsikakega pobožnega moža prepodili iz cerkve!

— Pa tudi ta grda zloraba vere in duhovske oblasti se je že razbila ob zdravem in treznem razumu ljudstva. To videč so začeli ti zaslepljeni duhovniki kričati, da so liberalci sami oderuhi, katerim je treba iz ostrih krempelj iztrgati ubogega kmeta in delavca. In v to svrhu zlorabili so in zlorabljajo še tisto krasno združeno misel, na način, da gršega še svet ni videl. Zgolj iz sovraštva do pridnega in poštenega malega trgovca in obrtnika, kateri se jim ni dal ujeti v zanjke, ustanavljati se pričeli konsumna društva, ne tam, kjer se je kazala resnična potreba, temveč le tam in povsod tam, kjer si je svoj trdi kruh služil kak neklerikalni trgovec. Kakor gobe po dežju rasla so iz tal v najskromnejših gorskih vaseh, ki še enega kramarja ne morejo preživeti, konsumna društva, in ako so pri tem slučajno naleteli na kraj, kjer je bilo tako društvo zaradi pomanjkanja domačih trgovcev ali drugih razmer res potrebno in na mestu, kakor je morda na mestu tu pri vas, tedaj to ni bila zasluga teh katoliških kramarjev v talarjih, ampak slučaj. Ogromna večina teh konsumnih društev pa je privadila le k zapravljivosti in k pijančevanju ubogo ljudstvo, katero bo moralo sedaj, ko se podirajo drugo za drugim, krvavo in z oderuški obrestmi plačevati tisti »ceneni« tirolski petijot, ob katerem si je pokvarilo svoje zdravje ter se odvadilo poštene domači pijači. Naš kmet svoje poštene kapljice ne more spraviti v denar, konsumna društva pa so upeljala in še vpeljujejo ogromne množine pokvarjenega vina iz daljne in tuje nam Tirolske — to se pravi

pri klerikalcih varovati tuje konkurence domači pridelek! — Našo vrlo kmetijsko družbo, ki vestno podpira kmeta, kjerkoli more, in ki bi še stokrat več rada in lahko storila za povzdigo živinoreje, vinoreje, sadjereje, mlekarstva itd. ako bi se jej ne metalo polen pod noge izpred vsakega farovža, to družbo so hoteli uničiti naši klerikalci samo zaradi tega, ker se jim ni dala v roke, in tako počenje ime-nujejo potem — pomoč kmetu. Priznam, iz celega srca priznam, da je naš kmet v vsem in zlasti glede izboljšanja ter razpečavanja svojih pridelkov nujno potreben krepke in izdatne pomoči in isto velja v drugi smeri glede našega delavca, katerega velika podjetja nečloveško izsesavajo. Pravica do dela, to je pravica, da s poštenim delom pošteno preživim sebe in rodbino svojo na domači zemlji — to je najsvetejša pravica vsakega človeka, in za to pravico se mora boriti vsak poštenjak, vsaka poštena politična stranka. Toda oni kaplani, ki komaj od daritve sv. maše prišedši z umazanim predpasnikom optani in z vatlom v roki merijo našim nedolžnim dekletom pisane trakove ali pa celo zapeljive modrece, oni kaplani, ki v svoji gorečnosti za prospeh svojega konzuma prebijejo marsikatero noč mesto v samotni svoji postelji, pri neštetihi bokalih tirolskega pelijota ter pozabljajo potem na marsikako božjo zapoved, oni kaplani, ki le preklinjajo, kjer bi imeli blagoslovljati, oni pač niso pravi in poklicani odrešeniki našega bednega kmeta. Oni so marveč podobni pijanim otrokom, katerim se je dalo v roke nabito puško, ki je koristno orodje le v rokah treznega moža. Slepo so streljali s to puško na obsovažene liberalce, a zadevali so mesto istih živo truplo nedolžnega naroda, in dolgo let bo treba, predno bodo zaceljene te v brezumni zaslepljenosti in brezvestnosti prizadete krvave rane na truplu našega kmeta.

In ker je narodno-napredna stranka prepričanja, da je zadnji čas ustaviti to pogubno igro, ker hoče izviti tem zaslepljencem iz rok nabito puško, zato se ji očita, da je brezverska; ker se je ločila od zbesnelih kaplanov, očita se ji, da se ločuje od Kristusa! Najzlastneje pa je, da se je dal v taka prežalostna očitjanja zapeljati tudi naš presvitli škof, on, katerega je ob njegovem prihodu kot slovenskega rojaka, vračajočega se iz tujine, z odprtimi rokami in z velikanskimi slovesnostimi sprejela ona ista napredna stranka, katero sedaj proklinja.

Toda nič za to! Ta stranka ima mirno vest in s to mirno vestjo stopila je danes tudi med vas. Vsa znamenja kažejo, da se ljudstvu odpirajo oči in narodno narodno napredna stranka mirno pričakuje trenutka, ko bo to ljudstvo sodnik med njo in njegovimi preklinjalci. Enkrat bo prišla ta sodba in da bi bila tem bližja, zato se je naša stranka tudi pri sedanjih prevažnih volitvah v državni zbor, ki bo morda za dolga leta odločeval usodo kmeta in delavca, pogumno spustila v nejednaki boj ter vam priporoča svoja kandidata. To sta pošten kmetovalec Zupančič in potem delavec — učitelj Jelenec. Obljub vam nikakoršnih ne moreta delati, toda pošteno voljo, delati za vas in pomagati imata. In to je tudi nekaj. Saj vam je vaš dosedanji poslanec živa priča, da so najlepše obljube največkrat prazne

pene in zagadelj vas tudi bobneče ob ljube drugega škofovega kandidata, nemaziljenega branitelja konsumne vere dr. Šušteršiča ne smejo mamiti. In isto tako naj vas ne moti, da nista duhovna ta klerikalca. Če nista fajmoštra, sta pa mežnarja in mežnar je še manj poklican za zastopanje vaših posvetnih poslov.

Toda v osehah kandidatov vam bo kaj več izpregovoril prihodnji govornik. Samo to vam še povem: Pekla in hudiča se ne bojte, ako potegnate z narodno-napredno stranko, kakor se jih tudi jaz ne bojim zaradi tega, ker vas zapeljujem v to. Ta greh nam bo Bog lahko in rad odpustil, kajti On je prepravičen, kakor da bi nam branil preko glav nekaterih zapeljanih njegovih služabnikov urejevati naše posvetne zadeve. In zagadelj tudi jaz z isto pravico, s katero upa n. pr. dr. Šušteršič, da se samo zaradi teh volitev še ne bo cvrl ob peklenskem ognju, upam, da zaradi tega tudi ne bo pogubljen niti moja, niti kaka druga napredna duša. Amen!

Med tem govorom, kateremu so zborovalci na več mestih in ob koncu viharno pritjevali ter govornika navdušeno aklamirali, skušal je občinski svetovalec radeški, Zupančič vprizoriti malo klerikalno demonstracijo, katero so pa naši somišljeniki takoj v kali tako radikalno udušili, da je oče Zupančič ves prestrašen bežal na drugi konec zborovališča, kjer se je v družbi g. kaplana Žusta in kakih 20 do 30 privržencev istega čutil varnejega. Med govorom g. dr. Tavčarja je skušala ta pešica klerikalcev pod osebnim vodstvom mladega kaplančka potem zopet nekaj rogoviliti, a tedaj so izgubili potrpljenje naši možje, in le točni intervenciji g. župana in trškega policaja imel se je zahvaliti srboriti oče Zupančič, da ni še hitreje izginil iz pozorišča, kakor je itak moral. In potem je bil mir, kajti za boječe in otročje medklice g. kaplana se nihče več ni zmenil. »Ta kratkega« je potegnil!

Dr. Tavčar priporoča izvolitev Zupančiča in Jelenca, ter nadaljuje nekako takole:

Zaslug Vašega dosedanjega poslanca prej kot ne ne poznate. In res vlada v tem pogledu taka revščina, da so se morali najožji prijatelji gospoda Povšeta prav zelo truditi, da so nabrali nekoliko pavovega perja, s katerim so okrasili politično svojo srako. Končno, ko so prebrskali vsak krtov kupec, spregovorili so, da je gospod Povše pridobil državno in deželno podporo za obnovo Dolenjskih vinogradov. Ta je lepa! Da se je dobila in dala ta potrebna podpora je zasluga deželnega zbora kranjskega, in torej v prvi vrsti zasluga tistih strank, ki imajo večino v tem zboru. Klerikalna stranka pa nima večine v deželnem zboru kranjskem. Nasprotno, ona mora tam prav ponižno za pečjo sedeti, in vsaka reč, ki pride pred deželni zbor, prodere le tedaj, če je naša večina za njo. Zatorej ne razumem Vaših duhovnikov, kako morejo Vas siliti, da volite v deželni zbor, ki nimajo prav nobene moči, ki morajo v manjšini čepeti in ki samo tisto dosežejo, kar jim mi z usmiljenja damo! Če torej volite Povšeta in druge take prijatelje njegove, se s tem obnašate tako, kakor bi sami hoteli, da prav nič ne dosežete v deželnem zboru. In če Vam Vaši duhovniki take može priporočajo, kažejo s tem, da se jim vidi za Vas tisti najboljši zastopniki, ki morajo v deželnem zboru od drobtin živeti in od usmiljenja naprednih strank. Če Vam je to všeč potem Vam bo najbolje kazalo, da odpošljete v deželni zbor moža, ki bo gluh in mutast ob jednem. Seve, toliko, kolikor dosežejo dandanes klerikalni poslanci, bo tak gluh in mutasti poslanec tudi dosegel! In tako za gospoda Povšeta res ni družega ostalo, nego da je v svojem strahu pograbil po državni in deželni podpori za obnovo vinogradov. Z ravno tisto pravico, ki bi pa smel pograbit po vseh družih zadevah, o katerih se je zadnjih deset let sklepalo v deželnem zboru rekoč: Kar je deželni zbor zadnjih deset let sklenil, vse je moja zasluga, ker sem namreč tudi jaz za to glasoval: Resnica pa je, da se imate Dolenjci za zdaj podpora pri obnovitvi vinogradov edinole zahvaliti napredni večini v deželnem zboru Kraljskem, torej stranki, katero Vam po Vaših farovžih črnijo in

blatijo, kakor človeka, ki je na vislice obsojen! Vsak drug bi se bil naveličal tega psovovanja, tega večnega zabavljanja, pa bi si bil mislil, kmet voli tiste poslance, katere mu predpišejo duhovniki, zatorej naj mu ti duhovniki dajo tudi podpore! Napredno narodna stranka pa ni mislila tako, pač pa je v svesti, da bi naš kmet moral preklicano stradati, če bi hotel živeti ob podporah duhovnih gospodov, vedno z največjo ljubeznijo glasovala za vse, ker se je v deželnem zboru za našega kmeta zahtevalo. S tem pa je naša stranka pokazala, da ima pravo srce za kmeta. V plačilo pa so za to gospodje s prižnico in spovednic na njo kamne metali, ter se Vam lagali, da smo največji Vaši sovražniki, med tem, ko smo v resnici Vaši največji prijatelji! Napredna narodna stranka pa si je mislila nehvaležnost je plača sveta! In naj se gospodje duhovniki še tako trudijo, nam, ki imamo večino v deželnem zboru, ljubezni do Vas kmetov iz srca ne bodo iztrgali!

Pri vsi svoji poslaniški revščini pa je gospod Povše še prav zelo ošaben. In to svojo ošabnost kaže Vam sedaj pred volitvijo na tako odločen način, da se lahko reče, da se gospod Povše nasproti svojim volicem nekako tako obnaša, kakor so se obnašali nekaj gospodje grofi nasproti svojim hlapcem. Jaz ne rečem, da mora biti poslanec hlapec svojih volilcev, ali končno si pa poslanca brez volilcev vendar ne moremo misliti. In zagadelj je lepa navada, da prihaja tisti, ki se poteguje za poslaniško mesto, pred volilce, da se ti moža ogledajo, da ji pove in razloži program, da jim razodene svojo misli o tem, kako namerava volilce in njih koristiti zastopati. Povše pa igra angleškega lorda, ki je svoj čas postal člen angleškega parlamenta, če je njegov oče le s prstom mignil kakim mali grašinski vasi, ki je imela volilno pravico. In kakor je tak lord svoje ponižne kmečke volilce zaničeval, tako zaničuje, kakor vse kaže, lord Povše vas, svoje kmečke volilce. Niti vredno se mu ne zdi, da bi Vam razvil svoj program in ker je mož svoj program časih že spremenil, moral bi skoraj priti, da bodete vsaj vedeli, kak program ima danes. Ali njega ni! Na gorkem sedi v Ljubljani, pa si misli, kaj bom hodil med volilce, ti morajo tako glasovati za me, ker farovski gospodje tako ukažejo, ti morajo tako glasovati za mé kot za mačka v žaklju, ker farovski gospodje tako ukažejo! To je sicer pripravno, slovenski kmet, vsaj kolikor ga jaz poznam, pa ni bil nikdar tako neumen, da bi bil kupoval mačka v žaklju. Samo g. Povše zahteva od Vas, da izvolite mačka v žaklju za državnega poslanca! Če je to, kmečki možje, posebna čast za Vas, o tem pomišljajte!

Na drugo stran pa trobijo klerikalci med svet, da se Povše ne ponuja za poslanca, da on sam ne želi te časti, in da bo, ako ga izvolite, ter bo Vam blagor naklonjen, da izvolitev sprejme, s tem si nakopal neizmerno žrtev, ki bo počasi uničila njega in celo njegovo famijo. Tako govore o gospodu Povšetu prijatelji. Če bi bilo res tako, potem ne umem, čemu si mladi kaplanje brusijo noge po vseh gorah in dolinah, samo da bi ujeli kako glasovnico za Povšeta! In žrtvuje se za Vas, če postane Vaš poslanec, in njegova beseda je: če že ni drugače, bom pa! Nerad je sicer Vaš poslanec, ali s posebne milosti, ali kakor Vi pravite, s posebne gnade pa vendar hoče postati Vaš državni poslanec. Res je, ni treba, da bi bil poslanec hlapec svojih volilcev, ali na drugo stran pa tudi volilci niso taki revčki, da bi si morali pustiti od gospoda Povšeta gnade deliti. Če mu je poslaništvo žrtev, opravljal bode poslaniški posel nerad, z nevoljo, in z malo ljubeznijo. Kadar bo treba za volilce kaj storiti, misli si bo, saj se že tako žrtvujem, da sem sploh poslanec, čemu še večje žrtve? In tako Vam bo, častiti volilci, Povšetova žrtev vedno v kosteh ležala, zatorej Vam svetujem: ne zahtevajte žrtve Povšeta. Pustite ga, da sadi svoj vohrot lepo doma in odpišite mu: gnad ne potrebujemo. Tako bo napravil Povše dobro kupčijo, Vi pa še — boljše!

Na to je v imenu predsednika dal g. dr. Homan na glasovanje kandidature

g. Zupančiča za 4. in g. Jelenca za 5. kurijo ter sta bili obe kandidaturi sprejeti z vsestranskim navdušenjem.

S tem je bil shod, ker se nihče (gosp. kaplan Žust, kje ste bili sedaj?) ni več oglašil k besedi, končan Zborovalci pa so se zbirali potem v bližnjih gostilnah ter še precej časa ostali skupaj v živahnem prijateljskem pogovoru. Odposlancem vodstva strankinega ter domačim veljakom pa so priredili ob odhodu zopet živahne ovacije.

Slava zavednim Radečanom, slava pa tudi ostalim zborovalcem, ki so od daleč prihiteli na ta pomemben shod ter so s svojo prisotnostjo zdajno povzdignili veljavo istega.

Naj bi klerikalci tudi tam doli ob Savi vedno tako kakor včeraj potegnili »ta kratkega«.

Državnozbornske volitve.

Iz Dvora 9. decembra. Od kar se je tukaj tako slavno in zmagonosno vršil volilni shod, je začelo v žužemberškem farovžu strašno vreti. Kakor ponočni netopirji se podita naša dva kapelančka od vasi do vasi ter nadlegujeta ljudstvo s svojo brezuspešno agitacijo. Najbolj čudno se nam zdi, da ta dva farčka samo po noči okoli lazita in hujskata ljudstvo proti liberalcem, ali kakor jih še drugače nazivljata z nejevernikom. Dekan Miha je nekoč pridigal, da je vsak lump, kdor se ponoči okoli podtika. Tedaj po g. dekana izjavi bi lahko rekli sedaj našima kaplančkoma kako? — Zahvaliti se imata le našim pametnim fantom, da je pri tem ponočevanju vže kake nista skupila.

Dragi čitatelji! Poglejte kak razloček mej nami naprednimi in pa mej našimi klerikalci!

Pri volilnem shodu v Dvoru so zunaj javno nastopili naši gg. govorniki mej naše občinstvo, svesti si, da se jim ne bode niti las na glavi skrivil. In res ni bilo čuti družega kot vse povsod navdušeno pozdravljanje in pa živahno odobravanje govorov. Ozmimo se pa na nasprotno stran, na naše uboge klerikalce, namreč na njih glavne tukajšnje voditelje g. kaplana Žaubi in ta »malga« kaplana g. Jereba. Te uboge pare zapaziš le po noči tuintam v hiši kacega mežnarja. Tam se čuti mej tolpo tercjak gotovo varnega in jim natveza, naj se njih možje nikar ne dajo liberalcem v roke. Zabičuje jim da se gre za vero in da ima vsak smrtni greh, kdor ne pride voliti, ali pa, ako bi še celo nasprotno volil. Kar je tercjak in nerazsodnih ljudij, so tako zbegani, da je celo danes jedna samo radi volitve popolnoma zblaznila. Nad po potu srečujočimi možmi se je zadiral: Kaj si se dal krivi veri zapisati? Kdo je kriv žalostne usode te nesrečnice?

Čuli smo, da je dekan Miha pri izpraševanju nekako hujskal ljudstvo proti našemu vrlemu učitelju g. St. Jelenca, zakar se bode imel zagovarjati pred sodiščem. Po našem mnenju, Miha bo plačal! da bo pomnil, kdaj so bile državnozbornske volitve. Res čudno, da stoji sedaj eden kratek čas naši duhovniki vedno pred sodniki?!

V št. 279. je »Slovenec« zopet neko tako sklobasal, da se mu ves žužemberški okraj smeje. Ga je pa vže zopet kak njegov dopisnik pošteno »nafarbal«. Kaj neki je? Njegov dopisnik je na volilnem shodu v Dvoru g. dr. Slanca videl, Slanca! Saj je nas bilo vendar veliko, pa ga ni nihče zapazil! Ta ga je pa še celo na odru videl! Gosp. dr. Slanc, pa ne, da bi se Vi nam za kakim zelenjem skrili? Druga je pa še bolj debela; pravi, da je bil vsak kdor ni vpil na shodu živio »klofutan«. Kaj tacega se mora zlagati le kak farški podrepnik.

Iz tega se lahko uvidi, kaka lažišara je dotični »Slovenec« poročevalec in se mu ne bojim reči, ako trdi, da je na volilnem shodu v Dvoru g. dr. Slanca videl in pa da se je tam »klofutalo«, da je lažnik in največji tepec. Slučajno dobim v roke, ravno ko to pišem, »Slovenca« št. 280, v katerem napada prav na surov in lažnjiv način dvorske in žužemberške naprednjake tako, kakor le kak »Slovenec« »krščanski« in neotesani dopisnik rna in zamore.

»Slovenec« dopisnik laže, da je bil naš občespoštovani g. župan na volilnem shodu vinjen, na kar mu moram z mirnim

srcem odgovoriti, da ga nimate v svojej klerikalni gardi tako priprostega, zavednega in treznega moža, kakor je naš g. župan. Rečem Vam le, da bolj trčnega na volilnem shodu v Dvoru nisem opazil, kakor je Vaš laži-poročevalec. Seveda peče Vas gg. iz žužemberškega farovža, da naš župan župani sam, ne pa Vi, kakor je bilo pri prejšnem mežnarju-županu. Prihodnjič kaj več, v sredo na volišču na svidenje!

* * *

Z dežele, 5. decembra.

Križarsko vojsko imamo. Kakor kapucin v Wallensteinovem ostrogu upijejo naši duhovniki po deželi, da je kranjski kmetovalec grešnik, da ga bo hudič vzel, in da bo gorel v peklu vso večnost. Cerkve je zdaj trgovišče za pridobitev volilnih glasov. Vsaka zdaj takozvana služba božja se vporablja v to trgovino. Še otrokom masé ušesca pri krščanskem nauku ob nedeljah popoldne z volilno stvarino. Popoldne se hripavo izupijejo naši kapucini pred odraslo mladino in pred odraslimi, popoldne pa jih vabijo v farovž, jih obdelujejo, da naj nikar ne volijo kmetovalcev kandidatov. Na večer hodijo po gostilnah ter prodajajo tam svoje zamorčke. Mej tednom dirjajo blatni po vaseh. Božična izpraševanja imajo letos v vaseh, drugokrat so jih imeli v farovžih in v kaplanijah. Vse versko izpraševanje suče se okoli tega: daj listek, Pfeiferja, Povšeta, Šušteršiča moraš voliti. Zapišejo jih ti, in verski nauk je končan. Prva dva sta svetnika, tretji je naš sveti duh, se še pove odhajaje. Če se v kako vas ne upajo, pošljejo vanjo udane jim župane, občinske sluga in tudi cestarje po liste. Na sejmове tudi gredo, ker so one dni jednega naših agitatorjev videli na sejm. »Rodoljube«, »Volilne katekizme«. »Slov. Narod« zaigajo in pijani duhovenskega tega veselja plešejo kankan. Obirajo krščansko lepo naše može, ki se za kmetovalčevo izbujo brigajo, ki hočejo, da se enkrat ob volitvah našim duhovnikom pokažejo vrata, da kmet sam govori. Škofa Jegliča proglašajo za svetnika, ki sredi te krščanske vojske stoji in bo le iste blagoslovil, ki imenovane tri farovške svetnike volijo. Pozno v noči se vračajo skrivnostno sladko ginjeni k svojim družicam. Tam se oddahnejo. In zjutraj po maši zopet naprej.

Stranka, ki dela s takimi sredstvi, ki uporablja vse, kar se iz verstva v dosego svojih namenov rabiti da, ki vero v blato tepta, ki grozi nevednežem s peklom in hudičem, mora biti hučo sovražena v deželi. Če kmetovalci vas duhovnike radi imajo kot vodnike v politiki, kaj je treba trgovišče napraviti v cerkvi, trgovino s svetotajstvi naše vere! Ker to vendar delate, Vam mora huda biti. Vi vidite, da se narod od Vas tudi na kmetiji odvraca, in vse je dobro v tem velikem strahu, kar zamore pomagati.

In naš »Cultus in Unterricht« gleda mirno vse to zlorabljanje verstva, cerkve. V Avstriji je ravno tudi to mogoče. Potem, če verstvo dobi hibe, bodo sekcijski šefi se shajali, kako spraviti to stvar zopet v red. Potem bodo učne knjige za učence napolnili z versko stvarino, da v šoli popravijo, kar je razdivjan duhovnik pokazil. Drugi nauk pa mora potem zastajati. Naše avstrijske vlade pridejo tedaj gasiti, ko je že požar škodoval. Tedaj pridejo škodo popisovat. Ali je treba prerorenja vsega avstrijskega vladnega aparata, ali ne? Kmetovalec, ali vidiš, kako se v naši Avstriji vlada. Farovski sedijo v vladi, moč imajo v njej, tebe pa ne marajo kot poslanca. Pokaži jim, da hočeš le po svojih možeh priti navzgor, in da si hočeš pomagati, napraviti red v tem ljubem avstrijskem vladanju!

* * *

Tajne volitve na katoliški podlagi.

Iz ribniške okolice, 9. dec.

Županstvo v Dolenji vasi pri Ribnici, katero je pod nadzorstvom ondotnega kaplana, razpošilja volicem legitimacije z glasovnicami, na katerih je v kotičku bolj skrito zapisana številka legitimacije. Na tak način se hoče kontrolirati nezanesljive volilce, ki niso dovolj katoliško zavedni in z žlindro napojeni. Tako razumejo naši klerikalci tajnost in svobodo volitev. Kjer bodo sami med seboj, si bodo natanko zabeležili tiste, ki se ne morejo

in ne marajo ponižati za podrepanke. Dolžnost volilnih komisarjev bode, da pokličejo v volilno komisijo tudi može napredne stranke. Kako moremo kaj takega pričakovati od dolenjevaškega župana Naceta, kateri je kot zaupni vladni mož imenovan volilnim komisarjem ter je zaznamoval glasovnice svojih političnih protivnikov. Komisar Nace naj nadzoruje župana Naceta! Pri nas je vse mogoče. Ako politično oblastvo ne popravi svoje zmote, bomo govorili drugače. Kakor čujemo, agituje v Ribnici poleg neutrudnega kaplana Brešarja najbolj znani boter Bobek, ki je ob svojem času prav pridno pri liberalcih prosil za pokojnino ter jo je tudi dosegel.

Iz ribniškega okraja, 9. dec.

Včeraj sta bila dva volilna shoda v Sodražici in v Travniku obč. Loški Potok, kjer se je predstavljali svojim volilcem narodni kandidat g. Jos. Lenarčič. Pri prvem shodu je bilo zbranih nad 200 pri drugem okoli 250 volilcev iz Loškega Potoka, Drage in Trave. Oba shoda sta se vršila v najlepšem redu, kandidaturi Lenarčiča in Jelenca sta se sprejeli soglasno in z velikim navdušenjem. Klerikalci se niso udeležili shodov. Splošno se je obžalovalo, da nista mogla priti k shodom tudi dr. Tavčar in kandidat Luka Jelenc.

Obširneje poročilo sledi.

Iz Dolenjevasi, 8. decembra.

Kar naša duhovščina počne, to že ni več lepo, hujška in hujška in vpije, vera je v nevarnosti. V nedeljo je bil volilni shod v Dolenjivasi, v torek pa v bližnji Rakitnici; ker pa ti za vero toliko vneti božji namestniki niso primerne prostora našli priredili so političen shod kar v cerkvah kjer so hujškali ter osebno napadali. Glede na ta hujškanja prosimo na dan volitve žandarmarijske asistence: ker pa naš gospod župan tudi na gotove osebe pošilja že popisane glasovnice, prosimo tudi v tem oziru, da se poveri kakemu drugemu nepristranskemu gospodu posel volilnega komisarja.

To zahtevamo, akoravno gospod Nace farba in farba po Ribnici, da bode ustanovil „kmetijsko stranko“.

(Ako bode kaplan dovolil, opomba stavčeva).

Jadviga.

Volilni shod v Hotedršici.

V četrtek, 6. t. m., bilo nam je brzojavno sporočeno, da želi gosp. Iv. Božič imeti v petek zjutraj volilni shod. Težko je bilo v tako kratkem času obvestiti celo občino, a vendar je prišlo klub zelo slabemu vremenu jako lepo število volilcev. Ob 10. uri so se zbrali volilci. Predsednikom bil je jednoglasno izvoljen g. nadučitelj M. Kabaj. G. predsednik na to otvori s kratkim nagovorom zborovanje, predstavi volilcem g. Božiča, ter mu da besedo. Gosp. Božič se s svojim jednatim govorom navdušil zborovalce, tako da so mu viharo pritrdjevali in ploskali. Koncem razvitja svojega programa nam je tudi pojasnil, zakaj ga nasprotniki nazivljajo brezvercem. Pojasnil nam je natanko vso nekdanjo afero v Podragi, kar je pri volilcih vzbujalo mnogo smeha in veliko ogorčenja. Mesto da bi mu bili nasprotniki zato hvaležni, ker po njegovi zaslugi je bilo ustanovljenih več novih župnij, na katerih imajo sedaj duhovniki masne službe, pitajo ga brezvercem ter trosijo o njem grde laži. Ko je g. poslanec končal svoj krasni govor, je g. predsednik poprijel besedo, in je razjasnil važnost volitve. Razjasnil je volitev V. kurije, zakaj je narodna napredna stranka sprejela v svoj program zastopniškom ljudskega učitelja. Po končanem govoru dal je na glasovanje oba kandidata. G. Iv. Božič in g. Luka Jelenc sta bila jednoglasno z velikim navdušenjem proglašena za kandidata. Dne 4. t. m. šel je g. dr. Žlindra v Idrijo. Oglasil se je tje in nazaj grede v našem župnišču, a bržkone čutil je prevroča tla tukaj, zato se ni niti predstavil volilcem. Živijo, napredni volilci v Hotedršici!

Iz Toplic pri Straži smo dobili 8. decembra sledeči telegram. Globočnik je imel danes pri nas shod 80 volilcev. Izvrstno je govoril, odobravanje splošno, nobeden nasprotoval, zmaga naša.

Dalje se nam od tam piše. Globočnik je imel ta shod danes po prvi maši v

Toplicah. Bil je lep shod. Govoril je lepo, kmetje so bili veseli, da enkrat slišijo kmeta tako lepo govoriti in da imajo kandidata iz svoje srede. Ker ni bil shod dosti razglašen, ker nismo vedeli, če bo mogel Globočnik priti, ker mora tudi v druge kraje, zbralo se je le 80 volilcev. Ali ti so se obljubili, da hočejo med druge ter jim povedati, kak razložek je med kmetom Globočnikom in škricem Pfeiferjem, mlajšim možem kmetije in starim človekom, ki se nobene obrti ni naučil. Od tukaj se je peljal v Poljane, Črmošnice in v nedeljo ima shod v Dragatušu sredi Črnomeljkega okraja. Kar so farovski že popisali listkov, se bo dalo popraviti. Ljudje so razkačeni. Boljši kmeti zdaj kot svojo čast vzamejo, da gredo manjši z njimi. Zdaj imajo kandidati kmetije sto in sto agitatorjev. Zdaj prodira spoznanje v najskritejše vasi, zdaj se pogovarja kmet s kmetom, zdaj je začel kmet vprašati, ako ima volilni list kako vrednost ali ne. Hvala Bogu!

Iz Gor. Gradišča, 5. novembra.

Naš župan Polanc, je tako hudo v strahu pred farovžem, da izpušča v vseh imenikih volilcev skoraj največje posestnike. Moralo se je proti tej pozabljivosti pri okr. glavarstvu pomoči iskati. Ker je ta pozabljivost taka, moramo volilci za to skrbeti, da dobimo 10. t. m. tak odbor, v katerem Polanc ne bo več sedel, pa vsaj ne kot župan. To je preveč! Ta človek, ki bi imel na rojaka kmeta gledati in se po njegovi volji ravnavati, se upa biti v zdajšnjem času, ko se kmet zadeva, poslušni župan farovža, ki je Pleterje tujcem in še minihom v roke spravil!

Iz Studenega pri Postojni, 7. decembra.

Tudi pri nas se že dani. Letošnje volitve so nas šele popolnoma zdramile. Vidi se, da bo naše ljudstvo kmalu dospelo v oni moment, ko se bo javno izrazilo: „Nočemo farovške komande!“ Gospoda v mestu in trgu poslušaj in se raduj — kmetu se oči odpirajo. In vi gospodje farovski, kaj vas ni strah? Tudi pri nas se je dosti obrnilo od onih časov, ko so na „komando“ župnikov orožniki kmete k velikonočni spovedi gonili. Ni tako dolgo tega. Naši stari očetj se onih črnih časov pri sedanjem neznosnem župnikovem delovanju zopet z gnusom in z jezo spominjajo.

Imeli smo pa vse zadnje četrtsotletje jednega onih dobrih sedaj zelo redko sejanih duhovnikov, ki mu je bila prva skrb cerkvice, vse drugo pa deveta briga. Vseled tega se je naše ljudstvo kot zelo miroljubno vzredilo. Spoštovalo in ljubilo je mlado in staro svojega župnika kot pravega očeta — kajti on je bil s kmetom.

Pred tremi leti dobili smo pa novega in mladega, ženske pravijo tudi zelo lepega župnika. Mož se je v prvem času čutil srečnega, ker ga je ljudstvo misleče, da dobi prejšnjemu župniku jednakega duhovnika, najprijaznejše vsprejelo. Začel je kmalu po sameznikom razkrivat dobrote Reifeisenovih posojilnic ter družih takih in enakih katoliških skušnjav. Mislil si je: „Čaj Krašovec, boš že plesal, kakor bom jaz godel“. Toda „prjatu“, zelo ste se „zmotu“. Že v prvem letu je možakar lahko sprevidel, da ne pojde.

Ker se mož zelo imenitno in visoko nosi ter ima tudi usmiljenje do svoje sestrce in svojega okroglega trebuščka, je preračunal in pripoznal, da se z župnikovo biro na noben način ne da izhajati. Kaj naj toraj stori? V starih cerkvenih knjigah našel je, da so se naši predniki zavezali tudi plačo in biro jednemu kaplanu dajati, in si je pri tem mislil, jaz opravljam delo župnika in kaplana, zakaj ne bi dve plači vlekel. In res nam pove že pred prvim pobiranjem bere veselo novico raz leco, da bode tudi kaplanovo bero in plačo zahteval, ker ne more s svojo izhajati. Kmetje so se po maši nekako čudno in debelo gledali, in iz slednjih ust se je čulo: „Kaj, če imam jednega hlapca, pa naj bi za dva plačal, nikoli!“ Tako je tudi obveljalo. Naš gospod župnik se je še dalje potegoval, ko je slednjič sprevidel, da so naši kmetje trdi kot kost, je opustil to nespametno misel. Toda ni ga to še izučilo. Stara navada je, če pride nov župnik v faro, mu navadno nobena stvar ni všeč. Ravno tako je bilo pri nas. Sklical je tudi že v prvem letu tukajšnjega bivanja k sebi nekaj ključarjev in farovških kimov-

cev ter jim je razložil, da se mora župnišče popraviti in preurediti. Ko so mu ti vse pritrdili, začel je brez vsake konkurenčne razprave vsa okna prezidavati, hiše podirati ter vrt in šupo delati. Za to urejenje župnišča je res vzel nekaj tisočakov od velikega kapitala Strmške podružnice, vendar je napravil faranom računa čez 1300 kron.

Začel je tudi sam iztirjavati. Nekateri strahopetneži in oni, ki jih ima pod komando, so mu plačali; za druge naj bo pa sam iz svojega žepa ali pa iz cerkvene mavhe poravnal. Da je ljudstvo začelo nekoliko misliti, in da ni več tako mirno, kakor v prejšnjih časih, bi se dalo iz več prilik in dogodbic dokazati. Ni se nam treba bati, naš kmet je notranjem v večini že zoper farovško nadvlado, le upa si ne vpricho župnika vedno to pokazati, ker tiči še v kleščah cerkvenega kapitala. Ako je tudi začel naš po plivlu „Slovenčevih“ lažij in po škofovem povelju razgreti g. župnik s svojim sladkim in potuhnjenim obrazom ter s hinavsko priliznostjo ponoči in podnevi ter v najslabšem vremenu od vasi do vasi, in od kmeta do kmeta skakati in laziti, naj bo le „potroštan“, da bodo redko sejani oni volilci, ki bodo dr. Žlindra in „Weltpriestra“ za svoja poslanca volili.

V nedeljo, 2. t. m., ko je izvedel, da ni nobenega doma v vasi, ki bi mu zamogel kaj odgovoriti, dal je v vsej naglici ob 5. uri zvečer poklicati vse Studenske volilce v farovž. Prišlo jih je nekaj iz strahopetnosti, večina pa iz radovednosti. Bilo jih je kakih 35, in tem je tako prazno slamo mlatil, kakor v Bukovju 18. m. m. Kmetje so se potem v gostilni njegovim brezmiselnim željam in nasvetom smejali. Gospod, pa napravite javen shod, če si upate!

Gospod župnik, le pridno agitirajte in lazite krog kmetov, bote vsaj nekoliko špeha izgubili, da ne bo obveljalo onega kmeta, ki se je o Vas nastopno izrazil: „Prišel sem v cerkev in tu sem videl v altarih same suhe obraze, svetniki so vsi suhi; ko sem se pa na prižnico ozrl, je bil pa vse drugačen obraz in trebul“.

K.

Mladi Vilko in črni „Patrouilleur“.

Iz Boštanj, 7. decembra.

Pri vojaki je v navadi, da se oddado „raporti“ iz nižjih sarž višjim, predno „Commandeur“ svoje operacije začne.

Mladi Vilko, koji se čuti še zmožnega za marsikatero akcijo, poizveduje pred glavnim naskokom na narodni napredni tabor — to bode na dan volitev, — kako je organizirana in izvežbana njegova črna tolpa.

Naš g. Joža, duhovit kaplan in zvesti mu podanik, prejemši ukaz poizvedeti, kako se na „obalib“ Mirne, črne čete za njega (krškega Viljema!) zbirajo, podal se je hitro na „patrulo“, vsaj se je kot „jednoletni dobrovollec“ tudi v tem nekaj izvežbal. Prepatruliral je dobro Lukovco, Konjsko, druge tabore in sleherno povrnil se v slavni Boštanj nazaj, a ne veselega, temveč jeznega in kislega obraza.

Izvedel je prečudne stvari, kako se zaveda naš kmet, in propada črna halja.

Isti g. Globočnik, kojega je hotel naš „g. Joža“ nedavno v „zloglasnem“ „Slovencu“ blatiti, isti gospod Globočnik ima čete svoje na obalih Mirne dobro organizovane, koje bodo na dan volitev svojo čilost in svojo večino pokazale.

To g. urednik poročati je moral vaš „kaplan petelinček“ vojskovedju „Vilkotu“.

Lahko si mislite, da posebne hvale naš „g. Joža“ ne bode žel. Človek včasih videč brezuspešen svoj trud, opeha, omaguje, pa „korajžo“ izgubi, če tudi se gre za najsvetejšo stvar. Tako je tudi naš „gosp. Joža“ zopet sabljo v koruzo vrgel, misleč si: „naj božja previdnost pomaga“.

Kakor se včasih človeku pripeti, je tudi „g. Jožeta“ ta jeza pripravila isti dan do neke „skrivnostno sladke ginjenosti“.

Sklep g. urednik — da imamo mi le še boljše „oficirje“.

V Ljubljani, 10. decembra.

Nagodba.

Ministrski predsednik Széll je v ogrskem parlamentu pri proračunski obravnavi izjavil, da je možno, da Avstrija ne bo mogla izpolniti onih pogojev, katere predpisuje nagodbeni zakon radi obravnavanja skupnih stvari. Ogrska bo v tem slučaju zopet našla pot, da poskrbi provizorno za skupne stvari in interese, in sicer s posebnim ozirom na

pravice in samostojnost Ograke. To je pač dovolj resen migljaj onim, ki hočejo avstrijski parlament razbiti.

Dogodki na Kitajskem.

Poslaniki so imeli 5. t. m. zopet shod, na katerem so sprejeli izpremembe, katere je predlagal glede mirovnihih predlogov američanski poslanik. Izpremenil se je izraz „smrtna kazen“ v najstrožjo kazen, imena krivcev se ne navajajo, nego se le zahteva kaznovanje onih princev in uradnikov, katere smatra kitajska vlada krivimi in katere bodo pozneje imenovali še poslaniki. Kazen se torej docela prepušča cesaricidovi. Američanska vlada je imela glede svojih izpremenjevalnih predlogov za podpornika Japonsko. Mirovni pogoji so potemtakem vsak teden milejši.

Vojna v Južni Afriki.

Stroškov še noče biti konec za južnoafričansko vojno. V prestolnem nagovoru se glasi: Potreba je nastala, določiti novo pokritje za izdatke, ki so narastli vsled operacij moje armade v Južni Afriki in na Kitajskem. Pozvala sem vas k posebnemu zasedanju, da potrdite potrebne zakonite odredbe. V debati glede adrese, ki se je sprejela brez glasovanja, je izjavil lord Salisbury, da se neodvisnost burskim državam ne more vrniti. Anglija je pripravljena ponuditi burskim državam stališče kolonij z lastno upravo, ali to se more zgoditi šele čez več let in šele pod drugo generacijo. Ako se bode mala vojna nadaljevala do svojega grenkega konca, so oni, ki boj nadaljujejo, tudi za neizogibne posledice odgovorni. Anglija mora vojno nadaljevati, dokler ne doseže svojega cilja. V Worcesterju v Kaplandiji so imeli Afrikanerji shod. Vdeležilo se ga je 3000 delegatov, ki so zastopali 120.000 Afrikanerjev. Shod je nadzorovalo 8000 angleških vojakov, ki so bili postavljeni na grčih s — topovi! Sprejete so bile tri resolucije, ki zahtevajo konec vojne, katera opustoša deželo in uničuje jedini beli rod v Afriki. To in ravnanje z ženskami in otroci bo širilo vedno ogorčenje proti Angliji. Le neodvisnost republik more zagotoviti Južni Afriki trajen mir. Kaplandija naj se upravlja sama. Te sklepe predloži angleški vladi posebna deputacija.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 10. decembra.

— **Osebnosti.** Premeščena sta okrajna sodnika gg. Ivan Gazelj iz Cerkevne v Komen in Viktor vitez Frölich iz Bovca v Kanal. Za okrajna sodnika sta imenovana sodna pristava gg. dr. Viktor Ahazhizh v Sežani za Bovec in Ivan Dovgan v Voloski za Črtno.

— **Župan Hribar** odpeljal se je v soboto dopoldne z brzovlakom na Dunaj in v Prago, odkoder se vrne v četrtek zjutraj.

— **Pozor — meščani.** V sredo, dne 12. t. m. bo volitev iz splošnega volilnega razreda. Odločitev v tej borbi je odvisna od meščanstva. Kakor nam kažejo poročila z dežele, imata tam oba kandidata, Jelenc in dr. Šušteršič, precej jednake šanse in dobila skoro jednako mnogo glasov. Odločila bo torej udeležba od strani meščanstva. Ako se meščanstvo v polnem številu udeleži volitve, ako stori vsak do zadnjega svojo dolžnost, potem propade klerikalni kandidat dr. Šušteršič. Apeliramo torej navse meščanstvo, naj se v sredo zanesljivo udeleži volitve, in naj glasuje kakor jeden mož za naprednega kandidata Luko Jelenc, učitelja v Ljubljani.

— **Klerikalna pravičnost.** Iz Ribnice se nam piše: Minoli teden so se pri nas vršile volitve za krajni šolski svet v Ribnici. Izvoljenih je bilo pet kmetov, o katerih poštenosti ne moremo dvomiti. Ako se ne bodo držali Šušteršičevega navodila, da je novodobna šola prokletstvo za naše ljudstvo, in se bodo izkazali kot prijatelji našega šolstva, nimamo ničesar proti temu, da so se v šolski svet izvolili samo kmetje kot zastopniki prizadetih občin. Tudi bi ne bili omenjali teh volitev, da nas ni dopisnik iz Ribnice v „Slovencu“ v to pozval. V šolsko občino Ribnica spadajo poleg krajne občine ribniške še štiri druge občine, katere plačujejo za šolske potrebščine skupaj 314%, ribniška občina pa 686%. Ribnica sama plačuje nad polovico potrebščine. Pravičnost bi zahtevala, da tudi trg dobi svojega zastopnika v šolskem

svetu. To se ni zgodilo, akoravno bi se bilo tudi tu lahko našlo kakega kmeta ali moža, o katerem se ne more trditi, da ni za kmeta. Ako ima „Slovenčev“ dopisnik prav, potem imajo tudi Madžari prav, ako zahtevajo, da plača Avstrija dve tretjini skupne potrebnosti, odločevati imajo pa samo Majari. Bivši načelnik krajnega šolskega sveta, ki je devet let pri šoli tlako delal, bode pač lahko pogrešal to dostojanstvo. Ako se dopisnik izpodtika na tem, da so se vnanji člani o zadnji seji po naključju šele nekoliko ur pred sejo obvestili in da se je občinska pisarna četrte ure prepozno odprla, bi mu svetovali, da naj bolj pazi na uro na cerkvenem stolpu, da bode bolj pravilno šla, kakor do sedaj. Poznega obveščanja načelnik ni zakrivil, ker nima šolskega sluge na razpolago. Ako je res kdo pred volitvijo delil politični katekizem, nam ni znano, vemo pa, da so imeli odborniki vnanjih občin že zapisana imena novih členov šolskega sveta, da se tedaj niso mogli ravnati po političnem katekizmu, ki so ga baje šele med volitvijo dobili v roke. Verjetneje je, da so se ravnali po Brešarjevem katekizmu. Ako „Slovenčev“ dopisnik svetuje bivšemu predsedniku krajnega šolskega sveta, da naj si nakupi „gruntec“, mu sme odgovoriti, da bi to lahko storil, ako bi ne bil več zrtvoval za narodne in druge javne zadeve, kakor vsi novoizvoljeni člani krajnega šolskega sveta skupaj. Pravicoljub.

— Marijadedviški kaplan je veren poslušnik svojega „vzoritega“ gospoda župnika, a korajžen je blizo nekako tako kakor njegov vzornik dr. Žlindra ali palmo-bežec dr. Netopir. Dasi agitator po Zado bravi, Sneberjah, Zalogu, vendar ni imel toliko moškega poguma, da bi sam stopil med ljudstvo, ampak prepustil je to vzvišeno zvanje svojemu cerkovniku, ki mu je ljudi skupaj bobnal za nekaj „shod“ po vzoru dr. Naceta. Sam pa je v varnem zavetju očeta Gradiška v Zalogu se topil v sladkem zatopljenju dobre rujne vinske kapljice. Ljudje so se taki čudni taktiki nepogumnega kaplana zgražali in jezili, on sam je pa najbrže predobro vedel zakaj dela tako in ne drugače; vevši delavci pa, katere se je na marijadedviški prižnici imenovalo „žgajnarje“ pa opozarjamo, da se bodo zavedali, komu oddajo 12. t. m. svoj glas.

— Okrajni cestni odbor in katoliška podlaga. Iz ribniške doline se nam piše: Pred kratkim se je konstituiral naš cestni odbor ter se je izvolil načelnikom g. Anton Rudež, posestnik in gozdni tehnik v Ribnici, ki pa ni po volji našim katoličanom. Zakaj so se naši klerikalci tako prizadevali tudi v cestnem odboru pridobiti večino in načelnika, se je v poslednjem času pokazalo prav jasno. Znaa vestnost in natančnost dosedanjega cestnega načelnika je presedala klerikalcem, kateri hočejo v kalni vodi ribe loviti. Posamezni člani cestnega odbora in drugi privrženci so se pri dražbi zaradi oddaje cestnega gramoz med seboj dogovorili, da prevzameta gramoz samo dva podjetnika, katera sta se zavezala potem še druge sprejeti v družbo. Tako se je na škodo davkoplačevalcev oddal gramoz neprimerno drago. Podjetniki-poštenjakoviči, ki so na javni dražbi izlicitirali gramoz, so se pa premislili ter niso hoteli ničesar več vedeti o svojih zaveznikih. Tako je prišla stvar na dan, da je moral tudi deželni odbor posredovati, in da so se nepoštenne pogodbe ovrgle. Prevzemniki so morali cene znižati, a tudi sedaj so si ve deli pomagati, držeč se načela: „Mera in vaga v nebesa pomaga“. Poštenjakoviči so rekli: Kakoršna cena, taka mera. Ko so bili že precejšnje število voz gramoz navozili na ceste v trugah, katere so si izposodili pri prejšnjem cestnem odborniku in podjetniku v Sušjah, je postal cestni načelnik nezaupen, je truge premeril in se prepričal, da so bile za desetinko premajhne. Pokazalo se je, da je bil cestni odbor zopet za deset odstotkov prikradšan. Kaj več o tem bodo vedeli povedati pobožni Lesarji iz suške klerikalne trdnjave. Ne vemo, ako naši klerikalci tudi v svojih konsumih tako delajo, a priporočamo to stvar v predvarek tistim možem, ki se vedno pritožujejo o previsoki nakladi na ceste. Obžalujemo le, da se da za take spletke zlorabljati tudi g. Drobnič, kojemu ne odrekamo osebne poštenosti in spretnosti v občinskih zadevah, in da hoče biti klerikalcem: „Ein Mädchen für alles“.

— Vipavski dekan Erjavec je šegav gospod. To je pokazal s tem-le popravkom. „Na temelju § 19. tisk. zakona zahtevam z ozirom na dnevno vest „Gostilna v vipavskem župnišču“, priobčeno v Vašem listu št. 272 z dne 26. novembra t. l., da objavite na istem mestu in z istimi črkami nastopni stvarni popravek: 1. Ni res, da se zbirajo župniki vipavski redno vsak teden po dvakrat v vipavskem župnišču, pač pa je res, da je mnogo župnikov na Vipavskem, katerih mesece in mesece ni v vipavsko župnišče; 2. ni res, da se po 104krat na leto pogošča župnike v mojem župnišču, res pa je, da poštenemu prijatelju, naj bo že duhovnik ali ne-duhovnik, vsakokrat radostno postrežem s kupico vina; 3. ni res, da vedno tožim o siromastvu, slabih časih in dolgéh; 4. tudi ni res, da 104kratno pogoščenje vipavskih župnikov v vipavskem župnišču stane več kakor 1200 kron na leto. Matija Erjavec, župnik in dekan vipavski. — Da je ta popravek samo neslan dovtip, to se vidi na prvi pogled. Sicer pa konstatujemo, da dekan Erjavec ni popravil trditve v dotični naši notici.

— Vsi so prišli, vsi so prišli, le „gospoda“ ni bilo. V soboto bil je pogreb mladoletne hčerke g. Z... iz pokopališke mrtvašnice. Pogreb bil je naznanjen za 4 uro popoldan. Čakali smo dolgo, dolgo, a nismo mogli pričakati g. duhovnika šentjakobskega. Prišla je 5 ura, a gospoda ni bilo od nikoder. Nas je potrpežljivost minila, vsled česar je že večina pogrebcev odšla. Seveda je bilo ljudstvo zelo razburjeno, in slišale so se marsikatero opazke kakor n. pr.: Gotovo so šli gospod agitirati za dr. Žlindro itd. Gledamo na uro in glej, bilo je tričetrt na 6. mesto ob štirih, ko se pripelje kaplan, katerega je pa nekdo izmed nas moral s pokopališča poklicati iti. Na vprašanje, zakaj tako pozno, odgovori nam kaplan: Jaz nisem ničesar vedel, in bi mi bilo veliko ljubše ko bi bil prišel ob 4. uri nego zdaj; čisto smo pozabili in gosp. župnik so založili mrtvaški list. Nekdo izmed nas se zahvali, da so bili g. kaplan tako prijazni, da so vendarle prišli, ter da je bila naročena ura za pogrebščino ob 4. uri in ne ob tričetrt na 6. Na kar gospod kaplan srdito odgovori: „Ako me daste v časopis, mi bode le v čast“. Svetovali bi šentjakobskim kaplanom, naj se malo bolj brigajo za svoje dolžnosti, in malo manj za druge reči, ki jih nič ne brigajo. Tacih marnih kaplanov, ki pozabijo na pogrebe v Ljubljani nič ne potrebujemo.

Več pogrebcev.

— Sijajen uspeh katoliškega misijona. V št. Vidu, kjer županuje znani klanfarjev Tone, ki ga je fajmošter Gropa proglasil za cesarskega namestnika, so imeli misijon. Popje so ljudstvo nahujskali tako, da je bil ta in oni klerikalec skoro bolj podoben divji zveri kakor človeku. Misijon se je slovesno zaključil in pokazalo se je da je obrodil obilo sadu. Ob zaključku shoda so namreč dva fanta zaklali. Jeden teh fantov je takoj umrl, drugi pa umira. To je blagoslov ki ga je misijon prinesel št. Vidu, zakaj če bi duhovniki ne bili ljudstva do skrajnosti hujskali, bi gotovo ne bilo tako podivjalo.

— V Celju parkelj aretovan zaradi žalenja Veličanstva. Medičar Pokorny v Nar. domu je za Miklavža razstavil vse polno v svojo stroko spadajočih stvari mej njimi seve tudi parkeljne. Enega je celo oblekel nekako po vojaški, avanzirati ga je pustil za korporala ali še celo za četovodjo, kajti nekaj tacega kakor 2 ali 3 zvezde so se mu svetile pod vratom. Na prsih vragovih pa se je lesketala svetinja ali vojna ali samo za zasluge, ni bilo moč goče razločiti, kakor se sploh ni dalo do- ločiti, v katerem cesarstvu se je ista kovala. Mimo izložbe gre naš »Oberstotsonbold« Ochs zagleda tistega vruga iz »lecta« in — razjasni se mu — namreč Ochs, ne vragu, obraz, kakor bi zagledal sam svojo sliko. Tolstih krač jo pobere na magistrat in v nekajkih trenutkih je stalo že »oko postave« pred Pokornyjevo izložbo ter v imenu Ochsovem oziroma vodje mestnega urada Tomaža Fürstbauerja — aretiralo vojaškega vruga. V slovesni procesiji so ga nesli na magistrat in potem še na državno pravdnništvo, kamor je med tem časom že dospela gorostasna ovadba, kakor jih zna fabricirati edino le naš mestni urad — zaradi — čujte! — žaljenja Veličanstva. Državno pravd-

ništvo pa je ukrenilo poizvedbe zaradi omenjenega hudodelstva. No, da na magistratu slušajo Ochsovo komando, temu se ne čudimo. Oni že vedo, kje tiči vrag. Ali da tudi državno pravdnništvo upošteva nje neumne ovadbe.

— Trgovska in obrtna zbornica. V torek dne 11. decembra t. l. ob 2. uri po poldne bo v magistratni dvorani javna seja trgovske in obrtniške zbornice za Kranjsko v Ljubljani. Na dnevnem redu je: 1. Čitanje zapisnika zadnje seje. 2. Naznanila predsedstva. 3. Volitev strokovnih sodnikov laikov v predlaganje c. kr. predsedstvu deželnega sodišča Ljubljana. 4. Volitev strokovnih sodnikov laikov v predlaganje c. kr. predsedstvu okrožnega sodišča Novomesto. 5. Odgovor na vprašalno polo o uravnavi zasebno pravih razmer trgovskih agentov in potnikov. 6. Poročilo o načrtu novega zakona za varstvo vzorcev. 7. Priziv kranjske industrijske družbe v Jesenicah proti predpisu zbornične doklade od plavža pri Trstu. 8. Pospešitev košarske industrije v Kropi in Kamnigori. 9. Stroški slamnikarskih tečajev v okraju Kamnik. 10. Letni prispevek obrtni nadaljevalni šoli v Zagorju. 11. Računski zaključek zbornice za leto 1899. 12. Volitev cenzarjev za podružnico avstro-ogerske banke. 13. Podelitev jubilejnih ustanov a) onemoglim obrtnikom in b) vdovam bivših obrtnikov.

— Koncert „Glasbene Matice“ v proslavo 100letnice rojstva Prešernovega in na korist fondu za pesnikov spomenik je včeraj zaključil vrsto slavnostnih prireditve narodnih društev v proslavo prvega našega pesnika. Koncert je bil prav dobro obiskan, a bi bil glede na namen lahko še bolje. Posebno naj omenimo, da se je bilo včeraj prav lepo število vojaških dostojanstvenikov, in tudi častnikov, na čelu jim eksc. fml. Höchsmann pl. Hochsann odzvalo vabilu „Glasbene Matice“, poleg odličnjakov iz civilnih krogov. Obširneje poročilo objavimo jutri. Za danes le toliko, da se je koncert izvršil pod energičnim vodstvom g. koncertnega vodje Hubada s sodelovanjem gđne Mire Devove in opernih sil gđč. Radkiewiczze in gg. Orželskega in Vašička ter z oddelkom zbora „Glasb. Matice“ pomnoženega šolskega zbora v vsakem oziru izborni in v splošno zadovoljnost.

— Slovensko gledališče. V soboto sta bili dve predstavi: popoldan »Sedem gavrano«, zvečer »Trubadur«. Obe predstavi sta bili izvrstno obiskani. »Trubadur« imel je zopet prav veliko »nedeljskih« nezgod, a imel je tudi posebno dobrih strani. Gđč. Carneri kot Leonora bila je umetnica od nog do glave. Plastično predavanje, fraza, deklamacija, koloratura, triler so bili pevske umetnosti prve vrste, in če prištejemo še izborni študirano, umirjeno igro, lahko rečemo, da je Carnerina Leonora pevski vzor in živa šola opernim elevinjam. G. Olševski je bil jako dober Manrico, ki je imel izbornih momentov. Njegova romanca za odrom v prvem in Leonorina arija v četrtem, stretta v tretjem dejanju bile so osvežajoče točke umirjenega dramatiškega petja. Izborna je bila gđč. Radkiewicz, ki kljub visokim mezosopranskim legam, morda ravno zaradi tega šteje lahko Azuceno med svoje najboljše uloge. G. Noll, ki je jako aristokratsko zastavil, ta večer ni bil disponiran, vodil pa je dobro režijo. G. Vašiček je v uvodni kavatinji izvrstno, v ostali igri dobro uspel. Neko ležernost, ki v majhnih ulogah navadno rada označuje neumetnika, kaže gđč. Noemi v ulogi Inesini. Zbora, ki je bil sicer večinoma prav dober, nam se je v drugem dejanju škoda zdelo, ker jo je zavozil. Krasno uspel je muzikalično sploh najlepši mizerere. — Ampola, ki v petnajsto stoletje pač ne sodi, posebno še v ječo, v soboto po sreči ni gorela. — Popoldan je »Sedem gavrano« z g. Jamnikom kot Kvasimirom dobro uspele. G. Jamnik, ki je znal občinstvo prav dobro zabavati, pokazal je v tej prvi svoji večji ulogi jako dostojno igro. Že po dosedanjih njegovih epizodah smo to pričakovali in mislimo, da bomo dobili še jako dobre igrice.

— Umrl je v petek v Pragi dr. Josip Milde, odvetnik in občinski svetnik. Pokojnik bil je eden najplivnejših voditeljev staročeške stranke. Svoje dni bil je državni in deželni poslanec; vendar je pa mandat za državni zbor odložil kmalu potem, ko

so češki poslanci opustili pasivteto, ker mu ostali posel ni dopuščal bivanja na Dunaju, na pol pa svojega mandata izvrševati ni hotel. Odkar so Mladočehi pridobili ves češki narod za-se, ni se dr. Milde dejalno več udeleževal političnega življenja; ostal je pa ves čas član konsorcijske „Politike“, in „Hlasa Naroda“. V ravnateljstvu banke „Slavije“ bil je 27 let, in se ima ta sedaj med prve zavarovalnice spadajoči zavod veliko njemu zahvaliti, da je srečno preстал vse krize.

— Božičnica za revne učenke in učence. Kakor že dolgo vrsto let, priredil je odbor za razdelitev obleke ubogim učenkam in učencem tukajšnjih ljudskih šol, kateremu na čelu je gospod cesarski svetnik Murnik, tudi letos tradicionalno božičnico, ki se je vršila predvčerajšnjim v telovadnici prve mestne deške ljudske šole. Obdarovanih je bilo čez 200 učencev in učenek deloma s celo obleko, deloma s čevlji, klobuki, štrucami in drugim pecivom. Kako je žarelo veselje z obrazov te revne šolske mladine, kateri je tako prav prišla, gorka zimska obleka sedaj, ko je pritisnil zimski mraz! Razdelitve udeležil se je, deželni predsednik ekselencen baron Hein, deželni glavar pl. Detela, okrajni šolski nadzornik prof. Levec, trgov. zbornice predsednik g. J. Kušar, učiteljice in učitelj ljudskih šol ter lepo število prijateljev in dobrotnikov šolske mladine, zlasti gospej in gospodičin, ki so priredile božičnico. Č. g. katehet Mlakar zahvalil se je s toplimi besedami vsem dobrotnikom za človekoljubno delo, katero so storili ubogi šolski mladini, zlasti g. cesarskemu svetniku Murniku in gospej dr. Tavčarjevi, potem pa je sledila razdelitev prirejenih darov. Po končani razdelitvi pa sta se jeden učenec in jedna učenka z ginljivimi besedami zahvalila odboru za prireditev božičnice in vsem, ki so kakorkoli sodelovali in prispevali. V pomnoženem odboru, ki je imel s to prireditvijo res obilo truda — saj so gospe in gospodičine imele s šivanjem obleke mnogo tednov naporenega dela — bile so naslednje dame in sicer gospe: Ana Alešovec, Karla Ciuha, Ana Fleischmann, Terezija Klein, Ana Kos, Ivana dr. Kramar, Marija Poljanec, M. dr. Požar, Marija Prelesnik, Ivana Premk, Marija Skale, Franja dr. Tavčar, Berta dr. Triller in Marija Triller ter gospodične: Vida Bleiweis-Trsteniška, Ana Göstl, Jospina Kajzelj, Zorka Krsnik, Marija Klein, Ana Kremžar, Ela Lozar, Minka Moos, Jul. Premk, Boža Schlegel in Helena Vodušek. Kranjska hranilnica darovala je v pokritje stroškov 500 kron, nekateri pekovski mojstri in slaščičarji pa so prispevali z raznim pecivom, za kar jim bodi izrečena topla zahvala.

— Od Sv. Gregorja se nam piše: dne 6. t. m. zjutraj je umrl velespoštovani gospod France Jaklič, bivši mnogoletni župan in posestnik v Andolju. Bil je mož korenitega značaja. Ob mnogih prilikah se je pokazal vrlega naprednjaka. Seveda je bil trn v peti črni suknji. Toda on se ni brigal za te »prikaznice«. Gregorska fara je izgubila z njim vzor-moža, katerih se mora iskati pri nas z lučjo pri belem dnevu. — Bodi mu rahla zemljica!

— Pri občnem zboru „Narodne čistalnice v Celji“ dne 26. novembra 1900 izvoljeni odborniki konstituirali so se sledeče: predsednik g. dr. Josip Serneo, odvetnik; podpredsednik g. dr. Ivan Dečko, odvetnik; tajnik g. dr. Josip Karlovšek, odvetniški kandidat; blagajnik g. dr. Vladimir Ravnihar, odvetniški kandidat; knjižničar g. Matej Suhač, c. kr. profesor; odborniki g. Lovro Baš, c. kr. notar; g. Janez Kaučič, kaplan; g. dr. Hinko Šuklje, zdravnik; g. dr. Josip Vrečko, odvetnik; namestnika g. Franjo Ločar, tajnik posojilnice v Celji; g. Josip Kožuh, c. kr. profesor.

— Odbor akad. teh. društva „Triglav“ v Gradcu rekonstituiral se je na IV. rednem tajnem zborovanju dne 5. decembra t. l. tako le: predsednik med. Branko Žižek, podpredsednik med. Alfonz Serjun, tajnik iur. Otmar Golob, blagajnik iur. Anton Prus, knjižničar ius. Ivan Spitzer, gospodar phil. Ivan Masten, odborov namestnik iur. Josip Krevl.

— Srzbojavni uradi na dan volitev. Povodom dne 12. in 18. decembra t. l. na

Kranjskem vršečih se volitev v državni zbor imeli bodo vsi brzojavni uradi na Kranjskem oba ta dneva polno dnevno službo.

— Mariborska čitalnica je začela priprave za veliko Prešernovo slavnost, katero je moral odbor preložiti na mesec januar radi pomanjkanja časa.

— Ponarejalca denarja. Sodišču v Kranju sta bila izročena Ivan Štefe in njegov brat Franc, ker sta ponarejala denar.

— Obrtno gibanje v Ljubljani. Tekom meseca novembra pričeli so v Ljubljani izvrševati obrt in sicer: Ivan Milavec, Cerkvene ulice št. 9, izdelovanje orgel in glasovirov; tvrdka Lavrenčič & Domicelj, Dunajska cesta št. 26, trgovino z mešanim blagom; Arpalica Praunseis, Mestni trg št. 19, trgovino z delikatesami, prekajenim mesom in špecerijskim blagom; Jozefa Cerar, Pogačarjev trg, prodajo sadja; Rozina Stuzzi, Dunajska cesta št. 26, izdelovanje modercev; Terezija Kosec, Resljeva cesta št. 2, trgovina z mešanim blagom; Lucija Grošelj, sv. Petra cesta št. 38, izkuharski obrt; Antonija Černe, Pogačarjev trg, prodajo klobas; Ivana Klemenc, Stari trg št. 28, trgovino z manufakturnim blagom in žensko obleko; Marija Spindler, Florijanske ulice št. 36, prodajo jedil ter kuhane kave in čaja; Franciška Gorše, Bohoričeve ulice št. 4, branjarijo; Helena Boštjančič, šolski dvorec, prodajo mesa in klobas; Franciška Podlesnik, sv. Jakoba nabrežje št. 27, starinarski obrt; Ana Plešec, Mestni trg, prodajo živil; Ivan Kusele, Dalmatinove ulice št. 3, sejmarstvo z galanterijskim blagom in razglednicami.

— Odglasili, oziroma faktično opustili pa so obrt: Franc Zanoškar, Tržaška cesta št. 56, izkuh in malo trgovino z mešanim blagom; tvrdka Buzzolini & Venturini, Vodmat št. 56, izdelovanje salam; Franc Gorišek, Radeckega cesta št. 2, krojaški obrt; Ivan Smerke, Prešernove ulice št. 10, kramarijo. — V zakup so vzeli: Viktor Rohman, Židovske ulice št. 6, gostilničarski in krčmarski obrt Hipošita Biline; Marija Paternost, Breg št. 2, gostilničarski in krčmarski obrt Ferdinanda Biline; Franc Čirič, sv. Jakoba trg št. 2, gostilničarski in krčmarski obrt Mihe Zoppitscha; Alojzija Žvan, Rimska cesta št. 15, gostilničarski in krčmarski obrt Konrada Stöcklingerja.

— Nedeljska kronika. V neki gostilni v Vegovih ulicah je danes ponoči Bolafijev hlapec Franc Zdravje provzročil prepir, in so ga gostje „luftali“. — Kurjevaški razgrajači so gostilničarju Francetu Kramarju razbili vrata, ker jim ni hotel dati več pijače. — Hlapci so se hoteli na Poljanski cesti pretepatovati, pa jim je policija to preprečila. Dva razgrajača je dala v zapor. — Stražnik lotila sta se v Vodmatu dva glasna ponočnjaka, katera je stražnik opominjal, naj bodeta mirna. Stražniku sta raztrgala obleko. Oba razgrajača sta ušla.

— Sleparka. V Št. Petru na Krasu je žandarmerija prišla neko Elo Švigeljevo, ki je izvršila več goljufij. Zapreti jo je dala ljubljanska policija, kateri so bile goljufije naznanjene, in katera je izvedela, da je Švigelj v Št. Petru. Tudi tam je skušala goljufati, pa je prišla popred pravici v pest, predno je mogla goljufijo izvršiti. Neki dunajski kuharici, s katero se je v Opatiji seznanila, je izvalila 120 kron. Predstavila se je tej kuharici kot vzgojiteljica in učiteljica angleškega jezika in je ž njo potovala v Trst in v Ljubljano in nazaj v Trst, kjer jo je zapustila in ji odnesla denar.

* 80 predstava „Zrinjskega“. V soboto se je vršila v Zagrebu 80. predstava Zajčeve opere »Zrinjski«. V starem gledališču so ga peli 64krat, v novem pa 15. Gosp. Noll je pel glavno ulogo v Zagrebu 20krat, Vespasiani 24krat, Hreljanovič 20krat. Drugi baritonisti so jo peli 2—10krat. Evo pa je pela gospa Lesić 67krat, Jelena gospa Gerbičeva 16krat, Juranič pa g. Gerbič 15krat.

* Deček, ki je deklica. »Sriemske Novine« poročajo: Žena Joška Horvata v Sotinu je pred tremi tedni rodila zdravo in močno dete. Babica je rekla materi, da je povila sinčka, zato so otroka krstili za Joška. Ko pa je mati čez 6 dni vstala in otroka kopala, je videla, da je Joško — deklica. In preko noči je dobil Joško ime — Julijana!

Pozor!

Pazite na legitimacije, da vam jih duhovniki in drugi klerikalni agitatorji ne pouzmajo.

Pazite na glasovnice, da vam jih nasprotniki ne popišejo.

Poučujte ljudstvo, naj klerikalcem ne da glasovnic in legitimacij v roke.

Telefonska in brzojavna poročila.

Stari trg pri Ložu 10. decembra. Klerikalni javni shod so naprednjaki razbili. Naprednjaki so pognali klerikalce iz konsuma, ter zasedli njih prostore. Klerikalci so potem v zaprtem prostoru pod asistenco žendarmerije klaverno zborovali. Doktorju Žlindri so zvečer napravili naprednjaki mačjo godbo. Navdušenje naših je nepopisno.

Črnomelj 10. decembra. Globočnikov včerajšnji shod tukaj je izborni uspel. Čez 400 volilcev-kmetovalcev je bilo navzočih. Kandidatura Globočnika je bila z radostjo sprejeta.

Črnomelj 10. decembra. Globočnik je imel shod tudi v Dragatušu. Veliko volilcev je prišlo tudi iz Vinice. Vse je navdušeno za njegovo kandidacijo. Duhovnika prišedša z ženskami pa sta odšla, videvši, da ni varno nasprotovati.

Črnomelj 10. decembra. Shod meščanskih volilcev in pete kurije velikanski. Plantan si je pridobil vse simpatije. Njegova kandidatura je brez nasprotstva sprejeta in tudi ona Jelenca.

Metlika 10. decembra. Shod je bil velikanski. Kapelana sta smešno ugovarjala a pri glasovanju sta korajžjo zgubila. Kandidatura Plantana je bila enoglasno z navdušenjem sprejeta.

Radovljica 10. decembra. Sinočnji volilni shod se je končal s sijajno manifestacijo za narodno stranko in za dr. Ferjančiča. Po govoru Ferjančičevem, ki je bil navdušeno odobran, je bila Ferjančičeva kandidatura od najmanj 50 volilcev s frenetičnim aplavzom in urnebesnimi živimi kliči sprejeta.

Kranj 10. decembra. V soboto je bil tu znamenit shod, na katerem sta se predstavila dr. Ferjančič in Jelenc. Njiju kandidatura je bila soglasno sprejeta.

Košana 10. decembra. Božičev shod je bil mnogoštevilno obiskan. Duhovniki Hladnik, Lenassi in Abram so tulili in razgrajali, vsled česar je predsednik Dekleva, ki je odličen pristav napredne stranke, shod zaključil, boječ se, da bi razljučen naši somišljeniki imenovanih duhovnikov ne potolkli.

Il. Bistrica 10. decembra. Trnovski dekan Ivan Vesel je danes ponoči umrl. Služboval je tu 15 let in bil občno priljubljen.

Ilirska Bistrica 10. decembra. Ker je kaplan Kržišnik, katerega je mariborski škof spodil iz službe, delal zgago, priredili smo zaupni shod, na katerem je bila Božičeva kandidatura z oduševljenjem odobrena.

Vrhnika 10. decembra. Volilni shod je bil impozanten. Kandidatura Lenarčiča in Jelenca je bila z viharim odobravanjem sprejeta.

Bovec 10. decembra. Včeraj zjutraj ob 5. uri 10 minut občutili smo tu potres brez bobnenja, in sicer prav močan sunek, ki je imel južno zahodno — severoizhodno smer.

Dunaj 10. decembra. Pruski general grof Hülsen je prišel sem, da vroči cesarju prusko maršalsko palico.

Splet 10. decembra. V gledališču je bil velikanski meeting zoper dogovor mej dunajsko in peštansko vlado glede bosanskih žel. Sklenilo se je, prositi drž. zbor, naj vladno predlogo odkloni, poslancem pa, se je naročilo, naj stopijo proti vladi v opozicijo.

Hag 10. decembra. Kraljica Viljmina je rekla Krügerju, da je vsaka intervencija nemogoča, vsled česar je Krüger opustil nameravano potovanje v Livadijo.

Darila.

Upravništvu našega lista so poslali: Za družbo sv. Cirila in Metoda. G. Kristof Kosovolj v Dinjanu 2 kroni. — Gosp. Ignacij Mohorčič v Radečah pri Zidanem mostu 4 krona 20 vin. — nabral v veseli družbi. — Gospica Helena Bavdek v Ljubljani 10 kron, mesto venca na krsto svoje sorodnice gospe Marije Zajec. Skupaj 16 kron 20 vin. — Srčna hvala.

Za Prešernov spomenik. G. Fran Medica, Mori, Tirolsko 12 kron. — Gosp. Peter Strel v Mokronogu, nabral pri odhodnici geometra gosp. Čeperniča, 9 kron 54 vin. — Gosp. Rus v Loškem potoku 25 kron 42 vin. nabrala gospica Antonija Arko pri liberalnem shodu z geslom:

Vsaka duša verna
slavi danes Prešerna
če zdaj mej nami bi on bil
gotovo bi se solzil.

Skupaj 46 kron 96 vin. Živeli čestilci Prešerna!

Listnica upravnštva.

Gosp. Janko Pajk, Celje. Priposlana naročnina zadostuje za 3 mesece. Pošiljali bomo v Egipt ob sredah in sobotah. — Zdravi!

Pri Ervinu Burdyeh-u, lekarju v Škofji Loki se dobi

ustna voda

z novim antiseptikom
katero je sestavil zozdravnik dr. Rado Frlan, katera ohrani zobe zmiraj zdrave in bele, ter zamori vsako gnjilobo.
Steklenica, zadoščajoča za eno leto, stane 2 kroni, po pošti 2.05 kroni.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 504.2 m. Srednji aradni tlak 736.0 mm.

Dec.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
7.	9. zvečer	728.8	5.2	sr. svzhod	del. jasno	76 mm.
8.	7. zjutraj 2. popol.	735.0 738.1	2.2 7.2	sr. jvzhod sr. jug	jasno jasno	76 mm.
9.	9. zvečer	742.6	1.0	sr. svzhod	jasno	00 mm.
9.	7. zjutraj 2. popol.	745.0 745.0	4.0 1.8	sr. svzhod sr. svzhod	jasno jasno	00 mm.
10.	9. zvečer	745.7	1.8	sr. jzohod	jasno	00 mm.
10.	7. zjutraj 2. popol.	745.1 743.5	4.7 1.0	sr. svzhod sr. svzhod	jasno jasno	00 mm.

Srednja temperatura petka, sobote in nedelje 5.9°, 3.5° in -1.3°, normale: -0.6°, -0.7° in -0.9°.

Dunajska borza

dne 10. decembra 1900.

Skupni državni dolg v notah	98.65
Skupni državni dolg v srebru	98.30
Avstrijska zlata renta	118.60
Avstrijska krona renta 4%	98.60
Ogrska zlata renta 4%	116.75
Ogrska krona renta 4%	92
Avstro-ogrsko bančne čelnice	1695
Kreditne delnice	674.75
London vista	240.20
Nemški drž. bankovci za 100 mark	117.60
30 mark	23.52
30 frankov	19.15
Italijanski bankovci	90.60
Č. kr. cekini	11.34

Ljubljanska kreditna banka

Laibacher Creditbank

v Špitalskih ulicah št. 2
menjalnica v pritličju

sprejema vloge na hranilne knjižice ter iste obrestuje po 4% od dne vloge do dne dviga,
2% rentni davek od teh hranilnih vlog plača banka sama.

Ljubljanska kreditna banka

izplača tudi večje svote brez odpovedi.

Zunanjim vlagateljem

so na željo pošto hranilnične položnice na razpolago v svrhu pošiljanja prostih vpošiljativ zneskov.



Francišek Zajec, c. kr. sodni sluga naznanja v svojem in imenu svojih sinov Rudolfa in Franciška vsem sorodnikom in znancem žalostno vest, da je po previdnosti Vsegamogočnega njega soproga, oziroma mati, gospa

Terezija Zajec roj. Sluga

v soboto 8. t. m. ob 9. uri zvečer, previdena s svetotajstvi sv. vere, po dolgi in mučni bolezni, v 63. letu svoje dobe, izdihnila svojo blago dušo.

Pogreb drage ranjce bode v ponedeljek 10. t. m. ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti na Starem trgu št. 6 na pokopališče k sv. Kristofu.

Svete maše zadušnice se opravijo v župni cerkvi sv. Jakoba v Ljubljani. Nepozabna ranjca se priporoča v blag spomin in molitev.

V Ljubljani, dne 9. decembra 1900.

(2528)

Žalujejo ostali.

NAJLEPŠE PRAZNIČNO DARILLO
V NOBENI SLOVENSKI HIŠI SE NE BI SMELE
POGREŠATI

POEZIJE

DOKTORJA

FRANCETA

PREŠERNA

UREDIL SKRIPT. L. PINTAR

ILUSTRIRANA IZDAJA, SEŠITA 5 K, V PLOTNU VEZANA 6.40 K, V USNU VEZANA 9 K. NATISNILA IN ZALOŽILA
IG. FL. KLEINMAYR & F. ED. BAMBERG V LJUBLJANI
••• DOPIVAJO SE PO VSEH KNJIGOTRŽNICAH •••

Ges. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1900. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž. Ob 12. uri 5 m po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Aussee, Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 17 m zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, Inmost, čez Amstetten na Dunaj. V oktobru in aprilu ob nedeljah in praznikih v Linc. — Ob 11. uri 51 m dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 2 m popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inmost, Bregenc, Curih, Geneve, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vare, Heb, Franzove vare, Karlove vare, Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten. — Proga v Novo mesto in v Kočevje. Osonni vlaki: Ob 6. uri 54 m zjutraj, ob 1. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 55 m zvečer. Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiža. Ob 5. uri 15 m zjutraj osonni vlak v Dunaj via Amstetten, Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plzna, Budejevic, Solnograda, Lince, Steyra, Aussee, Ljubna, Celovca, Beljaka Franzensfeste. — Ob 11. uri 16 m dopoldne osonni vlak v Dunaj via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plzna, Budejevic, Solnograda, Lince, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inmosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, St. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 38 m popoldne osonni vlak v Dunaj, Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m zvečer osonni vlak v Dunaj, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. V oktobru in aprilu ob nedeljah in praznikih iz Lince. — Proga iz Novega mesta in Kočevja. Osonni vlaki: Ob 8. uri in 21 m zjutraj, ob 2. uri 32 m popoldne in ob 8. uri 48 m zvečer. — Odhod iz Ljubljane juž. kol. v Kamnik. Ob 7. uri 28 m zjutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 50 m zvečer. — Prihod v Ljubljano juž. kol. iz Kamnika. Ob 6. uri 49 m zjutraj, ob 11. uri 8 m dopoldne, ob 6. uri 10 m zvečer.

Največjo bliščobo

daje perilu

Amerikanska škrobova pasta

v pušicah po 24 in 12 kr.

Vporaba priprosta in štedljiva.

Dobiva se

(2023-59)

„pri postiljonu“
nasproti glavne pošte.

Plezač

(Grubensteiger)

rudarstvenošolec, slovenščine, nemščine in jamomerstva popolnoma zmožen, strog nadzorovatelj delavcev, vsprejme se v premogokop takoj in ugodno.

Ponudbe na upravnništvo „Slovenskega Naroda“.

(2526—1)

Delnica

(Stammactie)

dolenjske železnice v nomin. ceni od 100 gld. (200 kron) se po ceni prodaja.

Istotam dobijo se tudi jako fini holandski in harserski kanarčki-žvižgaleci kot rolerji.

Kje? pove iz prijaznosti upravnništvo „Slov. Naroda“.

(2525—1)

V najem se da

kopališče.

V zdravilišču Toplice na Dolenjskem se da v najem z letom 1901. toplo kopališče, obstoječe iz zdraviliške hiše, stalne hiše s postranskimi poslopji in vrtnimi nasadi, eventualno se najame kopališki oskrbnik in restavratér. Ponudbe naj se pošiljajo do dne 1. februarja 1901 podpisnemu uradu ter naj se navede vsota letne najemščine, istotja naj se pošiljajo tudi prošnje za omenjeni službi. Splošni pogoji so na vpogled tukaj.

(2523—1)

Kneza Auersperga gozdarski urad
Soteska, pošta Straža na Kranjskem.

Volilni katekizem
izšel je pravkar v drugi izdaji.
100 komadov 5 kron.
Dobiva se v „Narodni Tiskarni“.

Stanovanje
s 3 sobami in pritliklinami
išče se za takoj.
Ponudbe na upravištvo „Slovenskega
Naroda“.
(2516-2)

Sivalne stroje
priznane najboljšega izdelka
za rodbine in obrtnike
priporoča
IVAN JAK
zaloga šivalnih strojev
Ljubljana, Dunajska cesta št. 17.
Ako se zahteva, pošljem cenike brezplačno in
poštne prosto.
(2075-10)

Brady-jeve
kapljice za želodec
(prej
Marijacejske kapljice za želodec)
prirejene v lekarni „pri ogerskem kralju“
Karla Brady-ja na Dunaji, I., Fleisch-
markt 1.
v obče izkušeno in poznato zdravilo, ki
oživlja in okrepuje želodec, če je pre-
bava motena, in sploh pri želodčnih bo-
lečinah.
Cena steklenici 40 novč.
Dvojna steklenica . . . 70 „
Usojam se opozarjati še jedenkrat, da se
moje kapljice za želodec čestokrat ponarejajo.
Pazi naj se torej pri kupovanju na gorenjo
varstveno znamko s podpisom C. Brady, in
naj se zavrne vse kot nepravilne, ako nimajo
te znamke in podpisa C. Brady.
Kapljice za želodec lekarnarja
C. Brady-ja
(prej Marijacejske kapljice za želodec)
so shranjene v rdečih nagubanih škatljah in
imajo podobo sv. Matere Božje Marijacejske
(kot varstveno znamko). Pod to znamko mora
biti podpis C. Brady.
Deli so navedeni. (1739-10)
Kapljice za želodec se pristne dobivajo
v vseh lekarnah.

Karol Okrupa
c. kr. živinozdraonik v p.
Vodmat (2527)
Zalokarjeve ulice št. 11.
se priporoča p. n. občinstvu.

Prodaja vina.
Podpisani prodaja pristna istrska
vina, teran, refoškati, rudeči Opollo
iz Visa, kakor tudi izvrstna bela
vina od 15 kr. naprej iz kleti v Pulju
(Pola) ali iz Vodnjana (Dignano, Istra).
Istotako se prodaja tudi
fino namizno olje.
Krištof Cossovel in drug
(2524-1) velatrzec v Pulju, Istra.

za 100 gld. zdaj
prej 200 gld.
se dobivajo
najfinejši mestni kožuhi
s lma Sealskinom podšiti in jako finim astrahanskim ovratnikom
samo
v angleški zalogi oblek v Ljubljani
Reseljeva cesta št. 3.
Največja izber
konfekcije za gospode in dame
le zadnje novosti. — Vse se dobiva po vsaki ceni.
P. n. občinstvu se priporoča z veselošpovanjem
(2518-2) **Oroslav Bernatović.**

Razglas.
Radi oddaje
mizarskih in ključarskih del za zgradbo mestne
šole pri sv. Jakobu in za jubilejsko ubožnico
se bode dne 24. decembra t. l. ob 10. dopoldne javna pismena ponudbena raz-
prava pri mestnem magistratu ljubljanskem v prostorih mestnega stavbnega urada,
kjer so tudi načrti, proračuni, pogoji in drugi pripomočki ob navadnih uradnih urah
vsakemu na upogled razgrnjeni.
V ponudbah navesti je posamezne cene s številkami in besedami ter preračunati
skupne zneske, na podlagi katerih je določiti in priložiti 5% vadij v zapečatenih
zavitkih.
Na ponudbe, katere ne bodo pogojem zadostovale, ali katere se bodo pogojno
glasile, kakor tudi na take, ki bodo prekasno vložene, se ne bode oziralo.
Mestni magistrat v Ljubljani,
dne 6. decembra 1900.

Na najvišje povelje Njeg. c. in kr. apost. Veličanstva.
XXI. c. kr. državna loterija
za skupne vojaške dobrodelne namene.
Ta denarna loterija
edina v Avstriji zakonito dovoljena
ima 18.122 dobitkov v gotovem denarju v skup-
nem znesku 418.640 kron.
Glavni dobitok znaša:
200.000 kron v gotovini.
Za izplačanje jamči c. kr. loterijski dohodni urad.
Žrebanje bode nepreklicno 13. decembra 1900.
Srečka velja 4 krone.
Srečke se dobivajo pri oddelku za državne loterije na Dunaji, I., Riemergasse 7, v loto-
kolekturah, tobačnih trafikah, pri davčnih, poštah, brzojavnih in železničnih uradih, v menjal-
nicah itd.; načrti igranja za kupovalce srečk brezplačno.
Srečke se pošiljajo poštne prosto.
C. kr. ravnateljstvo loterijskih dohodnih uradov.
Oddelek državnih loterij.
(2252-9)

Naznanilo.
Čast mi je slavnemu občinstvu uljudno naznanjati, da sem na tukaj-
šnjem prostoru
v Šelenburgovih ulicah št. 3
v dr. Kosler-jevi hiši
nahajajočo se
trgovino z drogerijami, s
strupi in materijalijami
kupil in isto otvoril.
Številne zveze z večjimi tovarnarji in turdkami tu- in inozemstva mi
dajo prijeten položaj, da lahko vsem zahtevam čast. gospodov naročnikov v
vsakem oziru ustrežem.
Zunanje naročbe izvršujejo se točno in solidno.
Za mnogobrojen obisk prosim
z vsem spoštovanjem
Anton Kanc
droguist.
(2509-3)

V ponedeljek, dné 10. decembra 1900
se začne
velika božična prodaja.
Po čudovito znižanih cenah se bodo prodajali nastopni predmeti:
Sukneno blago vsake vrste za obleke in zimske suknje.
Blago za obleke v najnovejših izvršbah.
Barhanti pralno pristni v najlepših barvah.
Preproge
Svilnate in volnene echarpes v največji izbi.
Zagrinjala
Barvasti in beli robci po vsakovrstnih cenah.
Ostanki pod tovarniškimi cenami.
J. Grobelnik v Ljubljani
na voglu Špitalskih ulic ter Stolnega in Glavnega trga št. 20.
(2513-2)